

NEPRÍPUSTNOSŤ DOTVÁRANIA VECI NA ÚKOR PROCESNEJ PROTISTRANY V DOVOLACOM KONANÍ

Vybočením z pravidiel upravujúcich dovolacie konanie je postup dovolacieho súdu, ktorý pri posudzovaní prípustnosti dovolacieho dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci bez náležitého vymedzenia právnej otázky dovolateľom túto otázku vyabstrahoval z dovolania, pričom zároveň takto sformulovaná právna otázka nebola otázkou, na ktorej odvolací súd založil svoje rozhodnutie, a dovolateľ ani len netvrdil, že sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, že v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola absentujúca otázka vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

(Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II. ÚS 291/2021 z 30. septembra 2021)

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa F., zastúpeného R. O., advokátom, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 Obdo 26/2019 z 24. septembra 2020 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 Obdo 26/2019 z 24. septembra 2020 **boli porušené** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 Obdo 26/2019 z 24. septembra 2020 **zrušuje a vec vracia** Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.
3. Najvyšší súd Slovenskej republiky **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **460,90 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 15. februára 2021 domáha vyslovenia porušenia jeho základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 2 Obdo

- 26/2019 z 24. septembra 2020 („napadnuté uznesenie“). Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu navrhuje zrušiť a vrátiť mu vec na ďalšie konanie. Domáha sa tiež náhrady trov konania.
2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou podanou proti žalovanému domáhal zaplata sumy 873 505,84 eur s príslušenstvom z titulu neuhradenej odmeny za poskytnutie právnych služieb. Okresný súd Bratislava II rozsudkom č. k. 22 Cb 101/2010 z 22. februára 2017 žalobe vyhovel a žalobcovi priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu. Po podaní odvolania zo strany žalovaného Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 3 Cob 139/2017 z 25. júla 2018 („napadnutý rozsudok“) prvoinštančné rozhodnutie potvrdil a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.
3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, ktoré odôvodnil existenciou vady v zmysle § 420 písm. d) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom.
4. Najvyšší súd napadnutým uznesením zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. d) CSP považoval najvyšší súd dovolanie žalovaného za nedôvodné. Naopak, v súvislosti s námietkou nesprávneho právneho posúdenia považoval dovolanie nielen za prípustné, ale i dôvodné, preto napadnutý odvolací rozsudok zrušil podľa § 449 ods. 1 CSP a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie (§ 450 CSP).
5. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 291/2021 z 2. júna 2021 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdenie, že došlo k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu tým, že zo strany najvyššieho súdu došlo
- a) k arbitrárnemu posúdeniu prípustnosti dovolania najvyšším súdom extenzívnym až účelovým výkladom obsahu dovolania, keď dotváral vec na úkor protistrany (sťažovateľa) a obsah dovolania fakticky dopĺňal a domýšľal jeho náležitosti tým, že prípustnosť a dovoláciu právnou otázkou vyvodil z toho, čo obsahom dovolania vôbec nebolo, dokonca ich z jeho obsahu nemožno ani len vyvodiť.
- Sťažovateľ poukazuje na to, že dovolanie je prípustné len na riešenie takej právnej otázky, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním, nie právnej otázky, ktorá podľa dovolateľa mala byť riešená. Podľa jeho názoru súd prvej inštancie ani odvolací súd neriešili a ich rozhodnutie nezáviselo od riešenia právnej otázky, ktorá je prezentovaná v napadnutom uznesení.
- Sťažovateľ uvádza, že hoci žalovaná v dovolaní výslovne uviedla, že ho podáva pre nesprávne právne posúdenie veci, nevymedzila podľa neho dovolací dôvod náležitým spôsobom, pretože neuviedla žiadnu právnú otázku predpokladanú v § 421 ods. 1 CSP. Žalovaná v dovolaní netvrdí, že sa dovolací súd odklonil od svojej zaužívanej rozhodovacej praxe, alebo že by táto otázka nebola dovolacím súdom vyriešená alebo je riešená odlišne;
- b) k arbitrárnemu odôvodneniu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktorého podstata sa koncentrovala na kategorický záver, že sporové strany si dohodli tarifnú odmenu podľa „advokátskej tarify č. 163/2002 Z. z.“, od ktorej sa nesmeli odchyliť, rozoberanie

ne/ocniteľnosti predmetu konania podľa uvedenej tarify, bez akéhokoľvek brania zreteľa na jasný obsah písomnej dohody sporových strán o odmene advokáta, ktorej obsah je pre kvalifikované posúdenie veci najvýznamnejší.

Sťažovateľ argumentuje, že najvyšší súd v napadnutom uznesení vyvodil svoje právne závery (teda že má ísť o tarifnú odmenu určenú ako pri peniazmi neocniteľnom predmete konania) v extrémnom rozpore s tým, čo bolo jasne a nepochybné vyjadrené v obsahu dohody o odmene advokáta pojatéj do zápisnice o rokovaní s klientom z 12. augusta 2002, t. j. svoje právne závery vyvodil z prehodnotenia skutkových zistení odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie, čo sa týka uvedenej dohody a (re)interpretácie prejavov vôle účastníkov v uvedenej dohode. Sťažovateľ zdôrazňuje, že o nesprávne právne posúdenie určenia základu pre výšku odmeny advokáta nemôže ísť v prípade, ak sa účastníci na takomto základe pre výšku odmeny výslovne písomne dohodli.

Odôvodnenie napadnutého uznesenia považuje sťažovateľ za arbitrálne, nelogické, rozporuplné, vnútorne protirečivé, jednostranné, v očividnom nesúlade s jasne vyjadreným prejavom vôle účastníkov v dohode o odmene advokáta z 12. augusta 2002 (pričom jej platnosť nebola spochybnená), s použitím právnych predpisov spôsobom, že sa v extrémnej miere popiera ich základný význam a zmysel, priam až podstata základných princípov súkromného práva.

Sťažovateľ namieta, že z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva neprijateľný záver, že zmluvné strany sa nemohli ani len čiastočne odchyliť písomnou dohodou od ustanovení „advokátskej tarify č. 163/2002 Z. z.“ a vec bolo treba posúdiť výlučne podľa tejto advokátskej tarify a ustanovení o tarifnej odmene v prípade predmetu konania, ktorý nie je ocniteľný peniazmi [§ 13 ods. 6 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 163/2002 Z. z.“)]. Sťažovateľ tiež uvádza, že ak sa účastníci na hodnote predmetu právnych služieb výslovne písomne dohodnú (dohoda o odmene advokáta pojatá do zápisnice o rokovaní z 12. augusta 2002) fixnou sumou a tá istá cena základu pre výpočet odmeny advokáta zodpovedá cene diela uvedenej v zmluve o dielo (z 22. januára 1998), dielom je nehnuteľná vec – diaľnica ocenená v zmluve o dielo z 22. januára 1998, ako aj v dohode o odmene advokáta a ocniteľná aj podľa vyhlášky o stanovení všeobecnej hodnoty majetku, pričom určenie existencie právneho vzťahu založeného uvedenou zmluvou o dielo je predmetom súdneho konania, v ktorom advokát zastupoval, tak je svojvoľný, arbitrárny a očividne neodôvodnený záver najvyššieho súdu, že predmet, vec, plnenie (dielo) nie sú ocniteľné peniazmi. Sťažovateľ v tejto súvislosti poukazuje i na popretie zásady proporcionality, keď honorár advokáta má predstavovať podľa najvyššieho súdu tarifnú odmenu v bagateľnej sume 123,27 eur. Pri jednoznačnom texte dohody o odmene advokáta ide o hrubý nepomer v právach a prospechu, ktorý zmluvné strany z uvedeného právneho vzťahu mali mať.

Za ďalší neprijateľný záver uvedený v odôvodnení napadnutého uznesenia považuje sťažovateľ tvrdenie najvyššieho súdu, že v konaní (v ktorom advokát D. K. zastupoval žalovanú a od ktorého odvodzuje žalovaný nárok na zmluvnú odmenu) Okresný súd Bratislava II v rozhodnutí č. k. 23 Cb/216/2002-235 z 18. decembra 2008 priznal žalovanej voči žalobcovi náhradu trov právneho zastúpenia v sume 3 713,50 Sk (= 123,27 Eur), v súvislosti s ktorým uvádza: „Je pravdou, že výrok predmetného rozhodnutia ohľadom trov advokáta smeruje voči totožnému nároku, aký je uplatnený v tomto konaní.“ Tento záver nemá podľa sťažovateľa žiadny racionálny základ, pretože predmetom daného konania je žaloba o zaplatenie zmluvnej

odmeny v zmluvnom obchodnoprávnom vzťahu advokát – bývalý klient za zastupovanie v súdnom konaní, ktorý je diametrálne odlišný od procesného vzťahu náhrady trov právneho zastúpenia medzi sporovými stranami žalobca – žalovaný založeného výlučne súdnym rozhodnutím (a ktorého advokát nie je ani účastníkom), t. j. vôbec nešlo o totožný nárok... Sťažovateľ namieta, že rozhodnutia, na ktoré najvyšší súd v napadnutom uznesení poukazuje, sa na jeho právnu vec nevzťahujú.

7. Vzhľadom na to, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je podpísané len predsedníčkou senátu, podľa názoru sťažovateľa „nedáva nijaký vierohodný podklad na to, aby sa dalo verifikovať, v akom zložení senát najvyššieho súdu rozhodoval a či sa jednalo o senát zložený zo sudcov v súlade s rozvrhom práce. Absencia mien členov senátu a ich podpisov na napadnutom uznesení zjavne odporuje aj ustanoveniam C. s. p.“.

8. Sťažovateľ argumentuje, že napriek tomu, že ide o zrušujúce rozhodnutie najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu, je napadnuté uznesenie spôsobilé na ústavnoprávny prieskum, keďže vytýkané vady sa vzťahujú výlučne na dovolacie konanie, arbitrárne vyvodenie prípustnosti dovolania v danej veci a extrémne vybočenie z medzí daných pre meritómy dovolací prieskum, ako aj skutočnosť, že zrušenie rozhodnutia odvolacieho súdu arbitrárnym rozhodnutím najvyššieho súdu sa už v ďalšom konaní pred všeobecnými súdmi riešiť nebude. Okrem ústavného súdu v konaní o tejto ústavnej sťažnosti už nie je orgán verejnej moci, ktorý by tento namietaný postup najvyššieho súdu mal kompetenciu preskúmať.

III.

Vyjadrenie najvyššieho súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

9. Dňa 7. júla 2021 bolo ústavnému súdu doručené vyjadrenie najvyššieho súdu k ústavnej sťažnosti č. k. KP 3/2021-309, Nobs 62/2021 z 24. júna 2021, v ktorom najvyšší súd oznámil, že ponecháva rozhodnutie o sťažnosti na úvahe ústavného súdu a súhlasí s upustením od ústneho pojednávania. Súčasťou vyjadrenia najvyššieho súdu je i stanovisko sudkyne spravodajkyne vo veci vedenej pod sp. zn. 2 Obdo 26/2019 (ďalej len „sudkyňa spravodajkyňa“) k ústavnej sťažnosti, ktorá ústavnú sťažnosť považuje za neopodstatnenú. Sudkyňa spravodajkyňa vo vzťahu k námietkam sťažovateľa týkajúcim sa arbitrárnosti posúdenia prípustnosti a dôvodnosti dovolania poukazuje na mnohonásobne judikovaný záver ústavného súdu, že patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu rozhodnúť, či sú splnené zákonom stanovené podmienky na uskutočnenie dovolacieho prieskumu. Sudkyňa spravodajkyňa zdôrazňuje, že pri posudzovaní toho, či dovolateľ dostatočne vymedzil právnu otázku (§ 432 CSP), je potrebné, aby sa najvyšší súd pokúsil autenticky porozumieť dovolateľovi – jeho textu ako celku (pozri I. ÚS 336/2019, I. ÚS 115/2020). Dovolací súd nie je vymedzením prípustnosti viazaný a skúma ju aj sám. Najvyšší súd totiž nemôže byť viazaný tým, na ktorom prípade právnej otázky podľa § 421 ods. 1 CSP založil prípustnosť dovolania dovolateľ (I. ÚS 51/2020). K tvrdeniu sťažovateľa, že dovolací súd dotváral vymedzenie dovolacieho dôvodu, ako aj dovolaciu právnu otázku, uviedla, že „prípustnosť aj dôvod prípustnosti dovolania spolu s právnou otázkou je nielen z obsahu dovolania, ale aj z obsahu napadnutého rozhodnutia možno vyvodiť aj implicitne a že rozhodnutie treba čítať v celkovom kontexte zákonných medzí, v ktorých sa pri rozhodovaní dovolací senát pohybuje“. Podľa názoru predsedníčky senátu najvyššieho súdu vymedzený dovolací dôvod

prípustnosti dovolania a dovolacia právna otázka z obsahu dovolania nepochybne vyplývajú a bolo ich možné vyabstrahovať podľa § 421 CSP.

10. V súvislosti s námietkou arbitrárneho a neprípustného prehodnocovania skutkových zistení súdov nižšej inštancie sudkyňa spravodajkyňa uviedla, že určenie základu pre výpočet odmeny advokáta je posúdením právnym, a nie skutkovým, ako to opakovane nesprávne uvádza sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti (ako aj vo vyjadrení k dovolaniu). Konajúce sudy vyvodili zo skutkových zistení taký právny záver, že odmena advokáta bola dohodnutá v zmysle tarify, a to jej § 13 ods. 7 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. Súd prvej inštancie navyše uviedol, že keďže odmena advokáta bola dohodnutá v zmysle tarify v súlade s platnou vyhláškou, nemohla byť preto v rozpore s dobrými mravmi. Pri viazanosti skutkovými zisteniami súdmi nižšej inštancie považoval dovolací súd takéto právne posúdenie za nesprávne, pretože v zmysle ustálenej judikatúry najvyššieho súdu týkajúcej sa náhrady trov konania, resp. odmeny advokáta za právne služby, je v každom konkrétnom prípade potrebné skúmať, či možno predmet právneho úkonu oceniť a v súvislosti s tým určiť i výšku náhrady trov konania. Predsedníčka senátu dovolacieho súdu uviedla, že odstúpenie od zmluvy a určenie existencie zmluvy samotnej nie je peňažným plnením, vecou ani právom, ktorého hodnotu by bolo možné vyjadriť v peniazoch. Takýto predmet konania nie je možné pri rozhodovaní o odmene za úkony právnej služby v zmysle vyhlášky č. 163/2002 Z. z. vyhodnotiť s poukazom na § 13 ods. 7 v spojení s § 13 ods. 1 vyhlášky č. 163/2002 Z. z., ale v zmysle § 13 ods. 6 vyhlášky č. 163/2002 Z. z., keďže jeho hodnota nie je vyjadriteľná v peniazoch. Takýmto konštatovaním nedošlo a ani nemohlo dôjsť k arbitrárnemu a neprípustnému prehodnocovaniu skutkových zistení súdov nižších inštancií, pretože určenie základu pre výpočet odmeny advokáta je rýdzo posúdením právnym.

11. Vo vzťahu k námietke arbitrárnosti, nelogickosti a vnútorného protirečenia napadnutého uznesenia sudkyňa spravodajkyňa uvádza, že obsah ústavnej sťažnosti ani dostatočne nepreukazuje arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia, pretože sťažovateľ za arbitrárne odôvodnenie považuje námietku posúdenia dôvodnosti a prípustnosti dovolania. V súvislosti s touto námietkou najvyšší súd odkazuje na už uvedené vyjadrenie.

12. V súvislosti s námietkou sťažovateľa týkajúcou sa otázky zákonného zloženia senátu a dodržania rozvrhu práce, a to pre absenciu mien členov senátu a ich podpisov na napadnutom uznesení, predsedníčka senátu najvyššieho súdu uvádza, že sťažnosťou napadnuté rozhodnutie nie je rozhodnutím odvolacieho súdu, v prípade ktorého Civilný sporový poriadok v § 394 stanovuje podpisy všetkých členov senátu, ale rozhodnutím dovolacieho súdu, kde zákon túto povinnosť nestanovuje.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

13. Zúčastnená osoba, ktorou je Slovenská správa ciest, vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti č. k. SSC/9734/2021/1110/20796 z 24. júna 2021 okrem iného uviedla, že „napadnuté rozhodnutie nemá žiadnu právnu vadu, brániacu základným právam, je formálne, obsahovo i procesnoprávne správnym rozhodnutím, ktoré chráni žalovaného a v konaniach na všetkých stupňoch predstavuje riadne preukázaný záujem žalovaného. Výklad a aplikáciu platného práva na strane Najvyššieho súdu Slovenskej republiky napáda Sťažovateľ z dôvodov, ktoré mal možnosť predostrieť a aj predostrel priamo vo svojich doterajších podaniach. Jeho obrana je zjavne účelová.

Svoje dôvody predkladá opätovne a duplicitne, hoci Najvyšší súd Slovenskej republiky logicky a gramaticky správne interpretoval právne normy, o ktoré svoje rozhodnutie opiera a riadne

ich aj odôvodnil. Niet najmenšieho dôvodu pochybovať o ich správnej interpretácii zo strany nezávislého a nestranného orgánu. Sťažovateľovi v citovaní rozsiahlej judikatúry zjavne uniká podstata veci. Každým predloženým argumentom sa Najvyšší súd v medziach platného práva riadne zaoberal, vyhodnotil ho s rozhodol o ňom formálne, logicky a pri dôslednej interpretácii platného práva.“.

14. Zúčastnená osoba uviedla, že „všetky dôvody sťažnosti“ považuje za „právne celkom irelevantné“ a zastáva názor, že sťažovateľ „nepopísal pravdivo všetky skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa neho dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd“, pričom závery najvyššieho súdu mal v ústavnej sťažnosti interpretovať „jednostranne“. Zúčastnená osoba žiada, aby ústavný súd napadnuté uznesenie najvyššieho súdu potvrdil.

III.3. Replika sťažovateľa:

15. Dňa 4. augusta 2021 bola ústavnému súdu doručená replika sťažovateľa, ktorý sa oboznámil s vyjadrením najvyššieho súdu k ústavnej sťažnosti, ako i vyjadrením zúčastnenej osoby.

16. Sťažovateľ vo vzťahu k vyjadreniu zúčastnenej osoby k ústavnej sťažnosti okrem iného uvádza, že je evidentné, že dovolateľ videl nesprávne právne posúdenie veci v úplne iných otázkach (uvedených predovšetkým na st. 5 jeho vyjadrenia) ako v právnej otázke, v ktorej videl dôvod prípustnosti dovolania najvyšší súd. Sťažovateľ je presvedčený, že tam, kde najvyšší súd videl právnu otázku, ktorá mala byť predmetom dovolacieho prieskumu, takú právnu otázku dovolateľ zjavne nenastolil a v kontexte jeho vyjadrenia z 24. júna 2021 mu ani o ňu nešlo; navyše, s ohľadom na uvedené vyjadrenie je očividné, že dovolanie obsahovalo typickú procesnú námietku *res iudicata*, a nie právnu otázku, ktorú si z dovolania „dotvoril“ najvyšší súd. Vzhľadom na to je zjavné, že došlo k arbitrárnemu posúdeniu prípustnosti dovolania najvyšším súdom.

17. Z vyjadrenia zúčastnenej osoby podľa sťažovateľa tiež vyplýva, že si pomýlil dovolanie s odvolaním „v druhom kole“ a že konanie o ústavnej sťažnosti považuje za odvolanie „v treťom kole“.

18. Sťažovateľ v replike na vyjadrenie najvyššieho súdu k ústavnej sťažnosti uvádza, že neobsahuje nič, čo by vyvracalo záver o tom, že došlo k arbitrárnemu posúdeniu prípustnosti dovolania, a v tomto smere poukazuje na podanú ústavnú sťažnosť. Podľa jeho názoru predložené vyjadrenie Slovenskej správy ciest len znásobuje záver o arbitrárnom posúdení prípustnosti dovolania, ako je už uvedené. V časti arbitrárneho odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu vyjadrenie najvyššieho súdu len preukazuje, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia je arbitrárne, vnútorne protirečivé, rozporuplné, jednostranne účelové a postrádajúce akúkoľvek právnu či formálnu logiku.

19. Nad rámec argumentácie uplatnenej v ústavnej sťažnosti sťažovateľ uvádza, že najvyšší súd v rozpore s platnou právnou úpravou stotožňuje (dáva znamienko =) právnu úpravu o tarifnej odmene advokáta majúcu sa použiť tam, kde niet osobitnej dohody, so samotnou advokátskou tarifou ako právnym predpisom. Pod pojmom advokátska tarifa sa rozumie v právnej praxi aj v odbornej literatúre (napr. Fiačan, I., Kerecman, P., Baricová, J., Helenbart, V. a kol. Vyhláška o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (advokátska tarifa). Komentár. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2015, v celom texte publikácie) príslušná vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, t. j. v minulosti účinná vyhláška č. 163/2002 Z. z., v súčasnosti účinná vyhláška č. 655/2004 Z. z., ktoré obe poznajú 6 druhov odmeny advokáta

(odmena hodinová, paušálna, podielová, tarifná za každý jeden úkon v sume inej ako ustanovuje vyhláška, kombinácia predošlých odmien a tarifná odmena za každý jeden úkon v sume ustanovenej vyhláškou, ktorá sa použije len tam, kde niet osobitnej dohody). Preto sa dá uzavrieť, že každá (aj zmluvná!) odmena advokáta má svoj základ v advokátskej tarife, t. j. právnom predpise.

20. Sťažovateľ zdôrazňuje, že v celom spise ani v procesnej obrane žalovanej Slovenskej správy ciest, ani v rozsudkoch súdu prvej inštancie ani odvolacieho súdu nie je ani zmienka o tom, že sa majú použiť ustanovenia advokátskej tarify o tarifnej odmene použiteľnej v prípadoch, kde nedošlo k osobitnej dohode. Vždy sa hovorí len o použití advokátskej tarify t. j. právneho predpisu, v tomto prípade vyhlášky č. 163/2002 Z. z., ktorá preferuje dohodu účastníkov, predpokladá 6 rôznych druhov odmeny advokáta a použije sa len tam, kde sa účastníci výslovne nedohodli inak. Súd prvej inštancie aj odvolací súd vo svojich rozsudkoch zaujali právny názor v tom zmysle, že žalovanú pohľadávku kvalifikovali podľa ustanovení advokátskej tarify o zmluvnej odmene.

21. Najvyšší súd podľa názoru sťažovateľa poprel zmysel a význam vyhlášky č. 163/2002 Z. z. (aj samotnú podstatu dispozitívnych ustanovení právneho poriadku) tým, že z jeho právneho názoru implicitne vyplýva, že preferuje takú interpretáciu, že ak sa má použiť „tarifa“ či „právny predpis“, tak účastníci sa nemôžu dohodou od nej odchýliť, hoci táto vyhláška č. 163/2002 Z. z. odchylnú dohodu účastníkov výslovne predpokladá a uprednostňuje.

22. Z napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu možno podľa sťažovateľa vyvodiť, že dohodu o odmene advokáta z 12. augusta 2002 považuje za platnú. Ak má byť dohoda o odmene advokáta z 12. augusta 2002 platná (a z napadnutého rozhodnutia nevyplýva, že by ju najvyšší súd považoval za neplatnú), potom závery najvyššieho súdu výslovne odporujú jasnému obsahu tejto dohody o sume dohodnutého základu pre výpočet odmeny advokáta (cena za dielo v sume 4 014 247 555 Sk uvedená v zmluve o dielo) a aj o dohodnutej výške odmeny advokáta za jeden úkon (konkrétne suma 8 041 145 Sk); v takom prípade interpretácia právneho úkonu, čo, akým spôsobom a v akých sumách bolo dohodnuté, nie je právnym posúdením veci, ale riešením skutkovej otázky, ktorá do dovolacieho konania nepatrí. Iba v prípade absencie tejto dohody je namieste použitie § 13 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. o tarifnej odmene (kde niet osobitnej dohody) a dá sa súhlasiť s názorom najvyššieho súdu, že „určenie základu pre výpočet odmeny advokáta je rýdzo posúdením právnym“.

23. V ďalšej časti repliky sťažovateľ opakovane argumentuje, že «popiera význam a zmysel ust. § 13 ods. 7 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. taký záver najvyššieho súdu: „Ak ide o konanie o určenie, či tu právo alebo právny vzťah je alebo nie je, ide o konanie, ktorého predmet nemožno oceniť peniazmi, a to nielen pre účely určenia výšky súdneho poplatku, ale aj pre účely určenia výšky náhrady trov konania.“ Tento kategorický záver najvyššieho súdu je podľa sťažovateľa účelovo zjednodušujúci do tej miery, že v prípadoch všetkých určovacích žalôb predmet konania nie je možné oceniť, a potom tu absentuje vysvetľujúca argumentácia najvyššieho súdu, aký zmysel potom má ust. § 13 ods. 7 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. a kedy vôbec sa dá použiť. Naproti tomu už v ústavnej sťažnosti je obsiahnutá dostatočná citácia odbornej literatúry a judikatúry nielen ústavného súdu, ale aj najvyššieho súdu o tom, že pri použití § 13 ods. 7 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. podstatné je to, či predmetom právneho úkonu alebo právneho vzťahu, o určenie neplatnosti alebo existencie ktorých ide, je vec, právo alebo plnenie oceníteľné peniazmi. Sťažovateľ napokon uvádza, že ak v jeho právnej veci najvyšší súd dospel k záveru, že predmet konania nebolo možné oceniť peniazmi pri celkom

jasnom a nepochybnom znení ust. § 13 ods. 7 vyhlášky č. 163/2002 Z. z., tak jeho záver je svojvoľný.» Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovel v plnom rozsahu.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

IV.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

24. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ zastáva názor, že došlo k porušeniu jeho označeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. d) CSP považoval najvyšší súd dovolanie žalovaného za nedôvodné. Naopak, v súvislosti s námietkou nesprávneho právneho posúdenia považoval dovolanie nielen za prípustné, ale i dôvodné, preto napadnutý odvolací rozsudok zrušil podľa § 449 ods. 1 CSP a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

25. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne konformným spôsobom interpretovaná platná a účinná právna norma (m. m. IV. ÚS 77/02).

26. Výklad a aplikácia zákonných predpisov zo strany všeobecných súdov musí byť preto v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu, ktorým je poskytnutie materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov konania. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno obmedziť toto základné právo v rozpore s jeho podstatou a zmyslom.

27. Právo na súdnu ochranu sa v civilnom sporovom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred súdom vrátane dovolacích konaní, v ktorých sa (popri všeobecných procesných podmienkach) uplatňujú aj ďalšie, osobitné procesné podmienky dovolacieho konania.

28. V nadväznosti na uvedené východisko ústavný súd, poukazujúc na svoju doterajšiu judikatúru, považuje za potrebné zdôrazniť, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, sústavu ktorých završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

29. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody.

30. Ústavný súd zrušujúce rozhodnutia najvyššieho súdu v dovolacom konaní podrobuje ústavnému prieskumu len výnimočne, pričom z jeho judikatúry vyplýva (nález č. k. I. ÚS 260/2019 z 28. januára 2020): „Ak ústavný súd v rámci svojej doterajšej rozhodovacej činnosti pripustil výnimky z tejto zásady, išlo o prípady, keď ešte pred právoplatným skončením konania vo veci samej bolo v konaní o sťažnosti napadnuté právoplatné rozhodnutie, ktorým sa skončila iba určitá časť konania alebo ktorým sa riešila iba určitá parciálna procesná otázka. Podmienkou na pripustenie takejto výnimky však je, že v konkrétnom prípade musí ísť o rozhodnutie spôsobilé výrazne a nezvratným spôsobom zasiahnuť do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných základných práv alebo slobôd sťažovateľa. K preskúmaniu kasačného rozhodnutia potom môže dôjsť len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich súdne konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (I. ÚS 213/2017, III. ÚS 541/2015), ako aj to, že námietka ich porušenia sa musí vzťahovať výlučne na dané štádium konania a nemohla by už byť uplatnená neskôr (IV. ÚS 195/2010), prípadne by sa tento negatívny dôsledok musel zároveň vzťahovať na výsledok konania a nebolo by ho možné korigovať v ďalšom procesnom postupe alebo v opravných konaniach (IV. ÚS 322/09). Prieskum ústavný súd tiež pripustil aj v prípade, ak sťažnosťou napadnuté rozhodnutie, ktorým sa skončila určitá časť konania alebo ktorým sa riešila iba určitá parciálna procesná otázka, ktorá sa už v ďalšom konaní riešiť nebude (IV. ÚS 331/2018)“ (m. m. I. ÚS 357/2016, II. ÚS 344/2019).

31. Ústavný súd na základe argumentácie sťažovateľa uplatnenej v ústavnej sťažnosti podrobil ústavnému prieskumu len tú časť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktorá sa vzťahuje na posúdenie prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP, teda z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci, a posúdenie jeho dôvodnosti.

32. Dovolací súd v relevantnej časti napadnutého uznesenia uvádza: „Z obsahu dovolania je možné nepochybné vyvodit', že dovolateľ za rozhodujúcu právnu otázku považuje v danom spore najmä tú, či je možné v texte dohody o odmene právneho zastúpenia uviesť odmenu advokáta nielen konkrétne vyčíslenou výškou, ale aj takou sumou, ktorá bude následne vypočítaná na základe príslušných právnych predpisov upravujúcich advokátsku tarifu. Dovolateľ má za to, že pokiaľ je dohodnutá odmena advokáta podľa tarify nie je možné, aby jej vyčíslenie nebolo súladné s rozhodnutím súdu o náhrade trov konania v zmysle príslušných právnych predpisov upravujúcich advokátsku tarifu. Dovolateľ týmto v zmysle obsahu podaného dovolania vyvodzuje prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., teda tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (Nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 51/2020).“

33. Ústavný súd si na účel preskúmania opodstatnenosti argumentácie sťažovateľa uplatnenej v ústavnej sťažnosti vyžiadal od najvyššieho súdu spisový materiál k veci vedenej pod sp. zn. 2 Obdo 26/2019. Z predloženého spisu, ako i príloh ústavnej sťažnosti zistil, že dovolanie podal včas žalovaný, ktorý je právnickou osobou, a jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

34. Ústavný súd v súvislosti s námietkami sťažovateľa uplatnenými v ústavnej sťažnosti vo vzťahu k arbitrárnemu posúdeniu dôvodnosti a prípustnosti dovolania dovolacím súdom podrobil dovolanie strany sporu dôkladnému prieskumu. Pripomína, že dovolanie dovolateľa, ktorý jeho prípustnosť vyvodzuje z § 421 CSP, možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Z dovolania, ktoré tvorí prílohu ústavnej

sťažnosti, ústavný súd zistil, že v ňom absentuje právna otázka, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, pričom túto právnu otázku z dovolania nemožno ani len vyvodit'. Keďže právna otázka v dovolaní úplne absentuje, dovolateľ nemal na čo nadviazať a ani netvrdil, že sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, že v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola absentujúca otázka vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

35. V posudzovanej veci nie je dovolací dôvod podľa názoru ústavného súdu vymedzený v súlade s § 432 ods. 1 CSP, pretože dovolateľ neuviedol právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a neuviedol ani, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

36. Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa súdna ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať uvedené základné právo účastníkov garantované v čl. 46 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

37. Ústavný súd poukazuje na svoj známy judikovaný právny názor (sp. zn. II. ÚS 172/03): „... ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane.“

38. Z nedávnych rozhodnutí ústavného súdu (napr. nálezy sp. zn. I. ÚS 115/2020, I. ÚS 336/2019) vyplýva požiadavka na náležité posúdenie dovolania vo vzťahu k jeho prípustnosti, napr. «Pri posudzovaní toho, či dovolateľ dostatočne vymedzí právnu otázku (§ 432 CSP) je potrebné, aby sa najvyšší súd pokúsil autenticky porozumieť dovolateľovi – jeho textu ako celku, ale druhej strane nesmie ani dotvárať vec na úkor procesnej protistrany. Ide o dialóg, ale nie o právnu pomoc. Nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“, čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu dovolacej otázky.» (porov. tiež Hlušák, M. Glosa k uzneseniu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 6/2017 zo 6. 3. 2017 In. Súkromné právo 3/2017, s. 129; Gešková, K. Glosa k uzneseniu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 158/2017 odklon od ustálenej? rozhodovacej praxe odvolacieho súdu a/ako otázka zásadného právneho významu. In. Súkromné právo 4/2018, s. 170) (pozri I. ÚS 336/2019). V tomto kontexte ústavný súd vyžaduje (I. ÚS 115/2020), „... aby právna otázka z dovolania jasne vyčnievala a takisto aby z dovolania vyčnievalo aj právne posúdenie veci, ktoré pokladá dovolateľ za nesprávne s uvedením toho, v čom má spočívať táto nesprávnosť... preto musí pripraviť jasné, vecné a zmysluplné vymedzenie namietaného nesprávneho právneho posúdenia spornej právnej otázky“.

39. Ústavný súd v súlade so svojou judikatúrou nespochybňuje, že otázka, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci odvolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu, avšak pripomína, že právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody.

40. Podľa názoru ústavného súdu v právnej veci sťažovateľa najvyšší súd neprípustným spôsobom vyabstrahoval z dovolania právnu otázku, ktorá z neho nevyplýva, ani ju z dovolania ako celku nemožno vyvodit', pričom zároveň takto sformulovaná právna otázka nebola otázkou, na ktorej odvolací súd založil svoje rozhodnutie a dovolateľ ani len netvrdí, že sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,

že v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola absentujúca otázka vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu podľa názoru ústavného súdu predstavuje extrémne vybočenie z pravidiel upravujúcich dovolacie konanie, k čomu došlo najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá v sebe zahŕňala črty svojvôle, pričom tento negatívny dôsledok je spôsobilý ovplyvniť výsledok súdneho konania ako celku (z dôvodu viazanosti krajského súdu právnym názorom dovolacieho súdu), v konkrétnom prípade sťažovateľa ide o rozhodnutie spôsobilé výrazne a nezvratným spôsobom zasiahnuť do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných základných práv alebo slobôd sťažovateľa, čo bolo dôvodom na uplatnenie výnimky z rozhodovacej praxe ústavného súdu, ktorý kasačné rozhodnutia dovolacieho súdu podrobuje prieskumu len výnimočne.

41. V súvislosti s argumentáciu sťažovateľa vo vzťahu k arbitrážnosti, nelogickosti a vnútornej rozporuplnosti odôvodnenia napadnutého uznesenia dovolacieho súdu ústavný súd uvádza, že závery najvyššieho súdu vo vzťahu k posúdeniu zmluvného vzťahu advokáta a klienta (dohody o odmene advokáta) sú už prima facie v zjavnom rozpore s princípom zmluvnej voľnosti strán a autonómie vôle, ako aj samotnou podstatou súkromného práva, popierajú prednosť dohody účastníkov zmluvného vzťahu pred znením dispozitívnych ustanovení právnej normy a taktiež podľa názoru ústavného súdu dovolací súd dôsledne nerozlišuje medzi hmotnoprávnym nárokom vyplývajúcim zo zmluvného obchodnoprávneho vzťahu advokáta a klienta a nárokom na náhradu trov konania priznaných rozhodnutím súdu strane konania. Ústavný súd zastáva názor, že je bezpredmetné bližšie sa zaoberať odôvodnením záverov, ku ktorým dospel najvyšší súd, pretože tieto bezprostredne súvisia s otázkou prípustnosti a dôvodnosti dovolania podľa § 421 CSP, ktorú posúdil dovolací súd ústavne neakceptovateľným spôsobom, čo konštatoval ústavný súd v predchádzajúcich bodoch tohto nálezu.

42. Vzhľadom na už uvedené považuje ústavný súd záver dovolacieho súdu o prípustnosti a dôvodnosti dovolania z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia za neudržateľný a ústavne neakceptovateľný, aplikáciu a interpretáciu relevantných právnych predpisov za ústavne nekonformnú, pričom dôsledkom uvedeného nedostatku poskytnutej súdnej ochrany zo strany najvyššieho súdu je porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

43. V súvislosti s námietkou sťažovateľa, že napadnuté uznesenie podpísala len predsedníčka senátu, že mu nie je známe zloženie senátu najvyššieho súdu 2 Obdo 26/2019, ktorý rozhodoval o jeho dovolaní, a jeho pochybnosťami, či rozhodovali v jeho právnej veci zákonní sudcovia, poukazuje ústavný súd na úplné znenie Rozvrhu práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2020 v znení opatrenia č. 1 až 14 [všeobecná časť čl. III, osobitná časť – senáty obchodnoprávneho kolégia (zloženie, pôsobnosť, pojednávacie dni, pojednávacie miestnosti)] v spojení s čl. 38 ods. 1 a 2 Rokovacieho poriadku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

IV.2. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu

44. Ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľa v časti, ktorou namietal porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením najvyššieho súdu, nevyhovel s ohľadom na skutočnosť, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Najvyšší súd tak bude mať znova príležitosť poskytnúť súdnu ochranu všetkým právam sťažovateľa vrátane práv majetkových (bod 4 výroku nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať

45. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 2 a 3 písm. b) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd zruší rozhodnutie alebo opatrenie, ktorým boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa. Ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

46. Vzhľadom na to, že ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, bolo pre dovŕšenie ochrany porušených práv potrebné využiť aj právomoc podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, resp. podľa § 133 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde, a preto ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie najvyššieho súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu).

47. Pri rozhodovaní o dovolaní dovolateľa proti uzneseniu odvolacieho súdu bude povinnosťou najvyššieho súdu predovšetkým náležite ho posúdiť, aplikovať relevantnú právnu úpravu ústavne konformným spôsobom, a následne jasne a zrozumiteľne odôvodniť právne závery, ku ktorým dospel a na ktorých založil svoje rozhodnutie.

48. V ďalšom postupe je najvyšší súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Najvyšší súd je tiež viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 134 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

VI.

Trovy konania

49. Sťažovateľ si uplatnil náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním právnym zástupcom.

50. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Za prvé dva úkony právnej služby, t. j. prevzatie a prípravu zastupovania a podanie ústavnej sťažnosti, vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2020, ktorá bola 1 087 eur, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2021. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2021 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 181,17 eur. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 10,87 eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 192,04 eur za jeden úkon uskutočnený v roku 2021, t. j. za dva úkony 384,08 eur. Pokiaľ ide o ďalší úkon právnej služby – vyjadrenie k stanovisku najvyššieho súdu, ústavný súd konštatuje, že neobsahuje nové, resp. ústavnoprávne relevantné skutočnosti, ktoré by neboli obsiahnuté v samotnej ústavnej sťažnosti, preto odmenu za uvedený úkon nepriznal. Keďže právny zástupca sťažovateľa je platiteľom dane z pridanej hodnoty, uvedená suma bola zvýšená o daň z pridanej hodnoty vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Ústavný súd teda priznal úspešnému sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 460,90 eur (bod 3 výroku nálezu).

51. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je najvyšší súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.